

Talouden tasapainottamisohjelma 3.0

Valtuusto 01.06.2026

141/02.00.01/2026

Khall päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että valtuusto hyväksyy toukokuun taloudellisen tilannearvion ja tasapainottamisohjelman 3.0 seuraavin muutoksin:

Nuorten työpajatoimintaa ei lakkauteta (Äänin 5-6); Teknistä lautakuntaa ei lakkauteta (Äänin 5-6); Luottamuselinten kustannusten pienentäminen toteutetaan poistamalla kokonaispalkassa olevilta viranhaltijoilta (5 hlöä) kokouspalkkiot. Muita sopeuttamistoimia ei kohdenneta luottamustoimielimiin (Äänin 0-11); Nuorisopalvelua ei tiivistetä (Äänin 5-6); Metsätilojen myynti, Ahola Tarvaalan urheilukenttä, kaukalo ja Pukkisaarella oleva alue rajataan pois kaupasta (Äänin 1-10); Ruokapalvelun esitettyä säästöä 5000 € vuodelle 2026 ja 10 000 € vuodelle 2027 ei toteuteta (Äänin 2-9); Multämäki myydään ilman metsäomaisuutta (Äänin 1-8-2). sekä niiden aiheuttamat talousarviomuutokset liitteiden ja selostuksen mukaisesti sekä valtuuttaa kunnanhallituksen jakamaan tasapainottamisohjelman mukaiset talousarviomuutokset tarkemmille kustannuspaikoille.

Kunnanhallituksen tasapainottamisohjelmaan 3.0 tekemät muutokset päivittävät selostustekstissä kuvattuja talousarviomuutoksia seuraavasti:

Kunnanhallitukset muutosesitys pienentää vuoden 2026 sopeutusten määrää yhteensä 30.000 eurolla, jolloin vuodelle 2026 tehtävien talousarviomuutosten määrä on yhteensä 335.000 euroa.

- Konsernipalvelut 21.000 euroa
- Sivistyspalvelut 139.000 euroa
- Tekniset palvelut 175.000 euroa.

Esitettyjen muutosten tulosvaikutus on yhteensä -667.000 euroa. Tilikauden tulokseksi muodostuu 221.900 euroa. Vuodesta 2027 lähtien kunnanhallituksen muutokset pienentävät sopeutuksen määrää 170.000 euroa vuodessa. Yhteensä taloussuunnittelukauden sopeutukset vähenevät 550.000 euron verran. Liitteenä ovat sekä alkuperäisen esityksen liitteet että kunnanhallituksen esityksen mukaiseksi päivitetty liitteet.

Päätös

Kunnanhallitus 25.05.2026 § 132

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että valtuusto hyväksyy toukokuun taloudellisen tilannearvion ja tasapainottamisohjelman 3.0 sekä niiden aiheuttamat

talousarviomuutokset liitteiden ja selostuksen mukaisesti sekä valtuuttaa kunnanhallituksen jakamaan tasapainottamisohjelman mukaiset talousarviomuutokset tarkemmille kustannuspaikoille.

Päätös

Kunnanjohtajan päätösehdotus hyväksyttiin seuraavin muutoksin:

Nuorten työpajatoimintaa ei lakkauteta (Äänin 5-6); Teknistä lautakuntaa ei lakkauteta (Äänin 5-6); Luottamuselinten kustannusten pienentäminen toteutetaan poistamalla kokonaispalkassa olevilta viranhaltijoilta (5 hlöä) kokouspalkkiot. Muita sopeuttamistoimia ei kohdenneta luottamustoimielimiin (Äänin 0-11); Nuorisopalvelua ei tiivistetä (Äänin 5-6); Metsätilojen myynti, Ahola Tarvaalan urheilukenttä, kaukalo ja Pukkisaarella oleva alue rajataan pois kaupasta (Äänin 1-10); Ruokapalvelun esitettyä säästöä 5000 € vuodelle 2026 ja 10 000 € vuodelle 2027 ei toteuteta (Äänin 2-9); Multämäki myydään ilman metsäomaisuutta (Äänin 1-8-2).

Kokouskäsitely:

Keskustelun kuluessa tehtiin kahdeksan vastaesitystä.

Milla Niinikoski teki vastaesityksen: Nuorten työpajatoimintaa ei lakkauteta. Anne Leinonen, Eliisa Haimakka, Marjut Arkko ja Seppo Tarvainen kannattivat esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että on tullut kannatettu vastaesitys ja teki seuraavan äänestusehdotuksen: Suoritetaan sähköinen äänestys siten, että ne jotka kannattavat kunnanhallituksen pohjaesitystä äänestävät "JAA" ja ne, jotka kannattavat Milla Niinikosken tekemää vastaesitystä äänestävät "EI". Äänestystapa hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 5 "JAA" ääntä ja 6 "EI" ääntä.

Milla Niinikosken vastaesitys tuli kunnanhallituksen päätökseksi.

Milla Niinikoski teki vastaesityksen: Teknistä lautakuntaa ei lakkauteta. Arto Åkerman, Eliisa Haimakka, Marjut Arkko ja Seppo Tarvainen kannattivat esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että on tullut kannatettu vastaesitys ja teki seuraavan äänestusehdotuksen: Suoritetaan sähköinen äänestys siten, että ne jotka kannattavat kunnanhallituksen pohjaesitystä äänestävät "JAA" ja ne, jotka kannattavat Milla Niinikosken tekemää vastaesitystä äänestävät "EI". Äänestystapa hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 1 "JAA" ääntä ja 10 "EI" ääntä.

Milla Niinikosken vastaesitys tuli kunnanhallituksen päätökseksi.

Eliisa Haimakka teki vastaesityksen: Luottamustoimielinten kustannusten pienentäminen.

Milla Niinikoski, Anne Leinonen, Marjut Arkko ja Seppo Tarvainen kannattivat esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että on tullut kannatettu vastaesitys ja teki seuraavan äänestys ehdotuksen: Suoritetaan sähköinen äänestys siten, että ne jotka kannattavat kunnanhallituksen pohjaesitystä äänestävät "JAA" ja ne, jotka kannattavat Eliisa Haimakan tekemää vastaesitystä äänestävät "EI". Äänestystapa hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 0 "JAA" ääntä ja 11 "EI" ääntä.

Eliisa Haimakan vastaesitys tuli kunnanhallituksen päätökseksi.

Milla Niinikoski teki vastaesityksen: Nuorisopalveluita ei tiivistetä.

Anna-Mari Pylkäs kannatti esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että on tullut kannatettu vastaesitys ja teki seuraavan äänestys ehdotuksen: Suoritetaan sähköinen äänestys siten, että ne jotka kannattavat kunnanhallituksen pohjaesitystä äänestävät "JAA" ja ne, jotka kannattavat Milla Niinikosken tekemää vastaesitystä äänestävät "EI". Äänestystapa hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 5 "JAA" ääntä ja 6 "EI" ääntä.

Milla Niinikosken vastaesitys tuli kunnanhallituksen päätökseksi.

Eliisa Haimakka teki vastaesityksen: Metsätilojen myynti, Ahola Tarvaala.

Harri Hokkanen, Milla Niinikoski, Marjut Arkko, Anne Leinonen ja Seppo Tarvainen kannattivat esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että on tullut kannatettu vastaesitys ja teki seuraavan äänestys ehdotuksen: Suoritetaan sähköinen äänestys siten, että ne jotka kannattavat kunnanhallituksen pohjaesitystä äänestävät "JAA" ja ne, jotka kannattavat Eliisa Haimakan tekemää vastaesitystä äänestävät "EI". Äänestystapa hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 1 "JAA" ääntä ja 10 "EI" ääntä.

Eliisa Haimakan vastaesitys tuli kunnanhallituksen päätökseksi.

Eliisa Haimakka teki vastaesityksen: Ruokapalvelun esitettyä säästöä 5000 € vuodelle 2026 ja 10 000 € vuodelle 2027 ei toteuteta.

Milla Niinikoski, Anne Leinonen, Marjut Arkko, Ilkka Tiihonen, Anna-Mari Pylkäs ja Seppo Tarvainen kannattivat esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että on tullut kannatettu vastaesitys ja teki seuraavan äänestys ehdotuksen: Suoritetaan sähköinen äänestys siten, että ne jotka kannattavat

kunnanhallituksen pohjaesitystä äänestävät "JAA" ja ne, jotka kannattavat Eliisa Haimakan tekemää vastaesitystä äänestävät "EI". Äänestystapa hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 2 "JAA" ääntä ja 9 "EI" ääntä.

Eliisa Haimakan vastaesitys tuli kunnanhallituksen päätökseksi.

Milla Niinikoski teki vastaesityksen: Multamäkeä ei myydä.
Arto Åkerman kannatti esitystä.

Anna-Mari Pylkäs teki vastaesityksen Uusi vastaesitys: Multamäki myydään ilman metsäomaisuutta.
Ilkka Tiihonen, Seppo Tarvainen, Eliisa Haimakka, Marjut Arkko ja Anne Leinonen kannattivat esitystä.

Koska asiassa oli tehty kaksi pohjaesityksestä poikkeavaa vastaesitystä (Milla Niinikosken esitys ja Anna-Mari Pylkkään esitys), puheenjohtaja totesi, että niiden kesken on toimitettava äänestys. Suoritetaan sähköinen äänestys siten, että ne jotka kannattavat Anna-Mari Pylkkään vastaehdotusta äänestävät "JAA" ja ne, jotka kannattavat Milla Niinikosken tekemää vastaesitystä äänestävät "EI". Äänestystapa hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 8 "JAA" ääntä, 2 "EI" ääntä ja 1 "TYHJÄ" ääntä.

Puheenjohtaja totesi Anna-Mari Pylkkään vastaesityksen voittaneen äänestyksen.

Tämän jälkeen puheenjohtaja totesi, että asiassa on tehtävä äänestys pohjaesityksen ja äänestyksessä voittaneen Anna-Mari Pylkkään vastaesityksen välillä.
Puheenjohtaja teki seuraavan äänestys ehdotuksen: Suoritetaan sähköinen äänestys siten, että ne jotka kannattavat kunnanhallituksen pohjaesitystä äänestävät "JAA" ja ne, jotka kannattavat Anna-Mari Pylkkään tekemää vastaesitystä äänestävät "EI".
Äänestystapa hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 1 "JAA" ääntä, 8 "EI" ääntä ja 2 "TYHJÄ" ääntä.

Anna-Mari Pylkkään vastaesitys tuli kunnanhallituksen päätökseksi.

Pykälän aikana pidettiin neuvottelutauko klo 17.38-17.44.

Selostus

Tasapainottamisohjelman 3.0 valmistelu käynnistettiin kunnanhallituksessa 16.2.2026 § 41 tilanteessa, jossa alkuperäisessä talousarviossa 2026 valtionosuuksien määräksi arvioitiin 18,8 miljoonaa euroa, mutta joulukuun lopussa saatujen valtionosuuspäätösten mukaan valtionosuuksia saatiin kuitenkin 220.000 euroa vähemmän. Vuoden ensimmäisessä veroennustepäivityksessä tammikuun lopussa kuntien verotuloarviot heikkenivät. Talouskasvu ei ole lähtenyt elpymään ja työttömyys on kasvanut, minkä vuoksi ennustelaitokset heikensivät aikaisempia kehitysarvioitaan. Laukaan kunnan verotuloennuste vuodelle 2026 heikkeni 882.000 euroa.

Lisäksi oli havaittu merkittäviä menojen ylitysriskejä mm. työterveyshuollon ja sivistyspalveluiden kustannuksissa.

Kuntalain 110 §:ssä säädetään taloussuunnitelman laatimisesta seuraavasti: *Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kuntarakennelaisissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. (21.5.2021/419)*

Laukaan kunnan talouteen on vuoden lopussa 2025 kertynyt 5,4 milj. euroa alijäämää, joka on katettava vuoden 2029 loppuun mennessä. Aikataulu on tiukka ja siksi heikentyneisiin talouden näkymiin on reagoitava välittömästi. Kunnan on kuntalain mukaan pystyttävä esittämään taloussuunnitelma yksilöityine toimenpiteineen, jolla talous saada tasapainoon tai ylijäämäiseksi laissa asetetussa määräajassa.

Yhteistoimintaneuvottelut henkilöstön kanssa tasapainottamisohjelman 3.0 sisällöstä käytiin ajalla 17.3.2026 – 28.4.2026. Neuvotteluissa todettiin yksimielisesti, että yhteistoimintaneuvotteluiden käymiselle Laukaan kunnassa on lain työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (449/2007) mukaiset perusteet ja että yhteistoimintaneuvottelut on käyty saman lain mukaisesti.

Neuvotteluiden aikana sopeuttamistarve kasvoi erityisesti työttömyysturvamaksujen ja korkomenojen kasvun vuoksi.

Sopeuttamistarve, arvio toukokuussa 2026:

• Valtionosuudet	220 000 euroa
• Verotulojen pieneminen	780 000 euroa
• <i>paljonko verotulot todellisuudessa tulevat olemaan, jatkuuko heikkeneminen?</i>	
• Työterveyshuollon kustannuskasvu	200 000 euroa
• Sivistystoimen kustannusylitysriski	200 000 euroa tämän hetken arvio
• <i>mikä tulee olemaan todellinen toteuma?</i>	
• Työllisyydenhoidon kustannuskasvu	500 000 euroa
• <i>mikä tulee olemaan todellinen toteuma?</i>	
• Äijälän koulun alaskirjaus	120 000 euroa
• <i>Muut alaskirjaustarpeet?</i>	<i>Ei pysty vielä arvioimaan</i>
• Leasingvuokrien kasvu korkojen nousun vuoksi	250.000 euroa
• Korkojen nousu	300 000 euroa
• Sivla koulukyyti II aste päätös	35 000 euroa
• Yhteensä 2026	2 605 000 euroa

Liitteessä esitellään valmistellut tasapainottamisesitykset palvelualueittain.

Toukokuun taloustilanteen ja tasapainottamisohjelma 3.0:n vaikutukset talousarvioon

Tasapainottamisohjelman 3.0 sopeutuksen katevaikutus vuonna 2026 on **1.065.000 euroa** jakautuen palvelualueille seuraavasti:

- Konsernipalvelut 531.000 euroa
- Sivistyspalvelut 354.000 euroa
- Tekniset palvelut 180.000 euroa

Tasapainottamistoimien yhteydessä esitetään lisäksi toukokuun taloustilanteen perusteella tehtäväksi muutos talousarvioon kahden tulosityksikön toimintakatteeseen.

Työttömyyden määrä on noussut. Työttömyysturvamaksujen ennakoidaan kasvavan 500.000 euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna.

Perusopetuspalveluiden talousarvioon esitetään 200.000 euron kulujen lisäystä. Perusopetuksen ylitysriski perustuu ensisijaisesti siihen, että vuoden 2026 talousarvion suunnitteluvaiheessa elokuussa 2025 ei ollut täysin tiedossa tarvittavan opetusresurssin laajuus syksyille 2026 ja henkilöstökulujen tarvearviointi tehtiin sen hetken tilannekuvan perusteella. Keväällä 2026 tehdyssä opetusresurssipäätöksessä (SivLa 17.3.2026 § 43) opetusresurssista leikattiin 5,3 % verrattuna edelliseen lukuvuoteen, mutta päätöksessä todettiin että tämä tuottaa talousarvioon ylitysriskin ja sen kattaminen tulee huomioida osana talouden tasapainottamisohjelma 3.0 valmistelua. Arvio ylitysriskistä on realistinen edelleen. Opetuksen järjestämiseksi lainmukaisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla, leikkauksia ei ole katsottu voitavan kohdistaa enempää opetuksen määrään. Lisäksi perusopetuksen sijaiskuluissa on havaittavissa edelleen ylitysriskiä.

Käyttötalouteen tehtävien talousarviomuutosten on yhteensä 365.000 euroa jakautuen:

- Konsernipalvelut 31.000 euroa
- Sivistyspalvelut 154.000 euroa
- Tekniset palvelut 180.000 euroa

Valtuuston päätöksen 2.3.2026 § 5 mukaisesti talousarviota muutetaan verotuloja heikentävästi 880.000 euroa ja valtionosuuksia pienennetään 220.000 euroa. Verotuloennuste on parantunut 100.000 eurolla, joten verotuloja esitetään vähennettävän alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 780.000 euroa.

Jo päätettyjen muutosten lisäksi esitetään muihin rahoitustuloihin 300.000 euron lisäystä ja korkomenoihin 300.000 lisäystä. Muut rahoitustulot kasvavat Mustankorkea Oy:n osingonmaksun vuoksi. Korkomenoarviota tarkennetaan Lähi-idän sodan aiheuttamien korkovaikutusten seurauksena.

Esitettyjen muutosten tulosvaikutus on yhteensä -637.000 euroa. Tilikauden tulokseksi muodostuu 251.900 euroa.

Tasapainottamisohjelma 3.0 on esitetty liitteessä 1. Toimintakatteen jakautuminen talousarvion sitovien erien tasolla tulosityksiköittäin on esitetty liitteessä 2, tuloslaskelmavaikutus liitteessä 3 ja vaikutukset rahoituslaskelmaan liitteessä 4.

Kunnanvaltuusto valtuuttaa kunnanhallituksen jakamaan tasapainottamisohjelman sopeutukset tarkemmille kustannuspaikoille, kun tasapainottamisohjelman sisällöstä on tehty lopullinen päätös.

Tasapainottamisohjelman 3.0 suhde aiempiin tasapainottamisohjelmiin

Tasapainottamisohjelmassa 3.0 esitetään ainoastaan toimenpiteet, jotka tulevat aiemmin vuonna 2025 päätettyjen säästötoimien päälle. Aiemman tasapainottamisohjelman 2.0 toimet sisältyvät alkuperäiseen vuoden 2026 talousarvioon ja vuosien 2027 – 2029 taloussuunnitelmaan, jota nyt tehtävällä tasapainottamisohjelmalla 3.0 muutetaan. Eli tasapainottamisohjelmaa tarkasteltaessa tulee huomioida, että ennen sitä on jo päätetty laajoista säästötoimista tasapainottamisohjelmassa 3.0, jotka sisältyvät alkuperäiseen vuoden 2026 talousarvioon.

Säästötoimet kohdistuvat läpi koko kunnan. Kaikista toimista on arvioitu vaikutukset kuntalaisiin (ml. alueen yritykset), muuhun kunnan palvelutuotantoon ja henkilöstöön. Kunnan tiukasta taloustilanteesta ja aikaisemmista tasapainottamistoimista johtuen kaikilla esitettävillä toimenpiteillä on negatiivisia vaikutuksia johonkin ja niihin liittyy merkittäviä riskejä.

Tasapainottamisohjelman ovat valmistelleet kunnanhallituksen nimeämät valmistelijat. Lisäksi työhön ovat osallistuneet asiantuntijoina eri tulosityksiköiden ja tulospaikkojen esihenkilöt. Kunnanhallitus on käsitellyt säästötoimia esittelyasioissa kokouksissaan 9.3.2026, 20.4.2026 sekä yhteistoimintaneuvotteluiden päättämisen yhteydessä 4.5.2026. Kunnanvaltuustolle tasapainottamisohjelman luonnos esiteltiin iltakoulussa 18.5.2026. Valmisteluajana järjestettiin kaksi yleisötilaisuutta kuntalaisille, joissa kerrottiin kunnan taloustilanteesta ja meneillään olevista sopeutustoimista. Yksittäisistä sopeutustoimista on lisäksi järjestetty erillisiä asiakasryhmien kuulemisia. Henkilöstöä on tiedotettu tasapainottamisohjelman valmistelusta kahdella erillisellä teams-infolla sekä intranet Aitassa julkaistuilla tiedotteilla.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Linda Leinonen
Valmistelija	Konsernipalvelujohtaja Maarit Kaija, kehitysjohtaja Eero Raittila, tekninen johtaja Janne Laiho, sivistysjohtaja Jussi Silpola
Jakelu / toimenpiteet	Esitetään valtuustolle

Kunnanhallitus 16.02.2026 § 41

Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää taloustilanteen heikentymisen vuoksi käynnistää tasapainottamisohjelman 3.0 valmistelun, jotta kunnan alijäämät saadaan katettua kuntalain mukaisessa ajassa vuoden 2029 loppuun mennessä. Kunnanhallitus toimii tasapainottamisohjelmaa valmistelevana työryhmänä. Työryhmän valmistelijoina
---------------	--

toimivat kunnanjohtaja Linda Leinonen, konsernipalvelujohtaja Maarit Kaija, sivistysjohtaja Jussi Silpola, tekninen johtaja Janne Laiho ja kehitysjohtaja Eero Raittila.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Laukaan kuntastrategiassa asetetaan tavoitteeksi, että kunnalla ja kuntakonsernilla on taseissa kertyneitä ylijäämiä.

Laukaan kunnan tilinpäätös vuodelta 2024 oli 2.747.160,49 euroa tappiollinen. Kunnan taseeseen syntyi tappiollisen tuloksen myötä 2.645.357,08 euroa kertynyttä alijäämää. Vuoden 2025 tulos muodostuu noin kolme miljoonaa euroa tappiolliseksi. Näin muodostunut alijäämä on katettava kuntalain mukaan viimeistään vuonna 2029.

Laukaan kunnanvaltuusto päätti ensimmäisestä talouden tasapainottamisohjelmasta kokouksessaan 25.9.2023 § 37. Tasapainottamisohjelmaan sisältyi 5,9 miljoonaa euroa toimintakatetta pysyvästi vahvistavia toimenpiteitä, jotka toimeenpannaan vuosien 2024-2026 aikana. Talousarvion 2026 valmistelun yhteydessä todettiin, että toimintaympäristön muutosten vuoksi alkuperäisen tasapainottamisohjelman toimenpiteet eivät olleet riittävät talouden saamiseksi tasapainoon kuntalain edellyttämässä määräajassa, ja kunnanhallitus päätti talouden tasapainottamisohjelman 2.0 käynnistämisestä kokouksessaan 16.6.2025 § 169. Tasapainottamisohjelma 2.0 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 10.11.2025 § 66 ja toimeenpantiin talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2027-2029 hyväksynnän yhteydessä.

Kunnan tulopohja koostuu suurimmalta osalta verotuloista ja valtionosuuksista. Talousarviossa valtionosuuksien määräksi arvioitiin 18,8 miljoonaa euroa. Joulukuun lopussa saatujen valtionosuuspäätösten mukaan valtionosuuksia saadaan kuitenkin 220.000 euroa vähemmän.

VALTIONOSUUDET 2026	Alkuperäinen talousarvio	16.2. esitettävät talousarvio-muutokset	Uusi VOS-ennuste
<i>1 000 €</i>			
Peruspalvelujen valtionosuus	11 058,0	0,0	11 058,0
Verotuloihin perustuva tasaus	7 941,0	0,0	7 941,0
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-1 083,0	-153,5	-1 236,5
Verotulomenetyksen kompensatio	892,0	-66,5	825,5
Yhteensä	18 808,0	-220,0	18 588,0

Vuoden ensimmäisessä veroennustepäivityksessä kuntien verotuloarviot heikkenivät. Talouskasvu ei ole lähtenyt elpymään ja työttömyys on kasvanut, minkä vuoksi ennustelaitokset ovat laajasti heikentäneet aikaisempia kehitysarvioitaan. Näin teki myös Valtiovarainministeriö talven taloudellisessa katsauksessa, johon veroennustekehikon arviot pitkälle perustuvat. Laukaan kunnan verotuloennuste vuodelle 2026 heikkeni 882.000 euroa.

VEROTULOT 2026	Alkuperäinen	16.2. esitettävät	Uusi
<i>1 000 €</i>	talousarvio	talousarvio-	veroennuste
		muutokset	
Kunnan tulovero	41 172,0	-937,0	40 234,0
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 348,0	197,0	2 545,0
Kiinteistövero	7 030,0	-142,0	6 888,0
Yhteensä	50 550,0	-882,0	49 667,0

Yhteensä kunnan vuoden 2026 tulot heikkenevät näin ollen 1.102.000 euroa verrattuna hyväksyttyyn talousarvioon.

Tulojen heikkenemisen lisäksi työterveyshuollon kustannukset kasvoivat huomattavasti vuoden 2025 aikana ja vuoden 2026 alusta työterveyspalvelun hintoihin kohdistuu 5 % korotus. Toiminnan jatkuessa samalla tavalla kuin tällä hetkellä talousarvioon kohdistuu merkittävä sopeutusaine. Lisäksi sivistyspalveluiden osalta kustannukset ylittivät vuoden 2025 viimeisen muutetun talousarvion ja myös näiden kustannusten hillitsemiseksi tarvitaan lisäsopeutustoimia.

Tasapainottamisohjelmassa tulee valmistella yksilöidyt toimenpiteet, joilla saavutetaan kuntalain edellyttämä talouden tasapaino määraaikaan 2029 mennessä. Talouden tasapainottamisohjelman toteuttaminen edellyttää kaikilta kunnan toimielimiltä ja viranhaltijoilta päätöksiä, jotka vaikuttavat kuntalaisten palveluihin. Tasapainottamisohjelma valmistellaan lain työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (449/2007) mukaisesti yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa.

Aikajana alijäämien kattamisessa on tiukka, joten toimenpiteisiin tulee ryhtyä välittömästi. Tasapainottamisohjelman valmistelu on osa kevään 2026 talousarviomuutosten laatimista ja vuosien 2027 – 2029 taloussuunnitelman valmistelua. Uusi tasapainottamisohjelma 3.0 toimeenpannaan kevään 2026 talousarviomuutosten ja vuosien 2027 - 2029 talousarvioiden yhteydessä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Linda Leinonen

Valmistelija

Konsernipalvelujohtaja Maarit Kaija 040 351 8605, taloussuunnittelupäällikkö Anne Toikka 050 315 3307

- 2 LIITE 2 Talousarviomuutosten koonti
- 3 LIITE 3 Tuloslaskelma 2026
- 4 LIITE 4 Rahoituslaskelma 2026
- 5 Äänestystiedot Talouden tasapainottamisohjelma 3.0
- 6 Liite 5 Talousarviomuutosten koonti tulosityksiköittäin valtuusto 01062026
- 7 Liite 6 Tuloslaskelma valtuusto 01062026
- 8 Liite 7 Rahoituslaskelma valtuusto 01062026